

**Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania
karnego i ustawy – Kodeks karny wykonawczy**

Uchwalona w dniu 3 czerwca 2005 r. ustawa o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego i ustawy – Kodeks karny wykonawczy została wniesiona do Sejmu z przedłożenia poselskiego. Naczelnym celem nowelizacji było wzmocnienie ochrony dzieci przed przestępcami ze stwierdzonymi zaburzeniami preferencji seksualnych.

W ustawie – Kodeks karny, w części ogólnej ustawodawca wprowadza szereg istotnych zmian. Pierwszą z nich jest poszerzenie (w art. 39) katalogu środków karnych o nowe środki w postaci:

- zakazu prowadzenia działalności związanej z wychowaniem, leczeniem, edukacją małoletnich lub opieką nad nimi,
- obowiązku powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, zakazu kontaktowania się z określonymi osobami oraz zakazu opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu.

Środki te będą mogły być orzekane (art. 43 § 1 pkt 2) w latach, od roku do lat piętnastu. Wprowadzono również możliwość orzekania tych środków na zawsze, w przypadku skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego. W przypadku powrotu do przestępstwa sąd będzie obowiązany taki środek orzec (art. 41 § 1b).

Ustawa zasady orzekania środka karnego w postaci podania wyroku do publicznej wiadomości (art. 50). Sąd będzie mógł orzec ten środek, jeżeli uzna to za celowe, ze względu na społeczne oddziaływanie skazania, o ile nie będzie to naruszać interesu pokrzywdzonego.

Dotychczas sąd był związany w kwestii stosowania tego środka tylko do przypadków określonych w ustawie.

W zmianie do art. 72 Kodeksu karnego ustawodawca poszerzył katalog obowiązków, które mogą być nałożone na skazanego w związku z warunkowym zawieszeniem wymierzonej mu kary o zobowiązanie skazanego do poddania się oddziaływaniom terapeutycznym oraz o zobowiązanie go do powstrzymania się od kontaktowania się z określonymi osobami.

Ponadto zawieszając wykonanie kary wobec sprawcy przestępstwa popełnionego w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych sąd będzie obowiązany zastosować dozór.

W rozdziale X "Środki zabezpieczające" ustawodawca dodał art. 95a, który pozwala wobec sprawcy przestępstwa popełnionego w związku z zaburzeniami preferencji seksualnych skazanego na karę pozbawienia wolności bez jej warunkowego zawieszenia orzec o umieszczeniu go w zakładzie zamkniętym albo skierować go na leczenie ambulatoryjne **po odbyciu kary** pozbawienia wolności.

Ostatnią ze zmian dokonanych w części ogólnej Kodeksu karnego jest nadanie nowego brzmienia art. 106. Przepis stanowi, że nie będzie podlegać zatarciu skazanie na karę pozbawienia wolności, bez jej warunkowego zawieszenia, za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, jeżeli pokrzywdzony był małoletnim poniżej lat 15.

Nowelizacja części szczególnej zaostrza sankcje karne, w szeregu przepisów, wykraczając poza zagadnienia zawarte w pierwotnym projekcie ustawy.

Zmiany najistotniejsze to np. nowe brzmienie art. 148 § 2 w przypadku skazania za kwalifikowany typ zabójstwa, wskazany w tym przepisie, sąd będzie mógł orzec jedynie karę 25 lat pozbawienia wolności albo karę dożywotniego pozbawienia wolności.

W art. 197 (przestępstwo zgwałcenia) ustawodawca podniósł dolną i górną granicę kary pozbawienia wolności z dotychczasowych: od roku do lat 10 na karę od lat 2 do 12.

Doprowadzenie do poddania się lub wykonania innej czynności seksualnej będzie karane karą pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8 zamiast dotychczasowej kary od 3 miesięcy do lat 5.

Za przestępstwo kwalifikowane zgwałcenia dokonane wspólnie z inną osobą wprowadzono karę minimum 3 lat pozbawienia wolności, czyn ten stanie się zatem zbrodnią, podobnie jak zgwałcenie (polegające zarówno na obcowaniu płciowym jak i doprowadzeniu osoby pokrzywdzonej do poddania się innej czynności seksualnej albo do wykonania takiej czynności) dokonane ze szczególnym okrucieństwem, które zostało opatrzone karą pozbawienia wolności na czas nie krótszy od 5 lat.

Zmiany dokonane w ustawie – Kodeks karny wykonawczy mają na celu uregulowanie w sposób szczególny zasad wykonywania kary pozbawienia wolności wobec skazanych ze stwierdzonymi zaburzeniami preferencji seksualnych.

Uwagi szczegółowe:

1. W art. 1 w pkt 3, w art. 41a w § 1 ustawodawca określa przypadki, w których sąd może orzec obowiązek powstrzymanie się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, zakaz kontaktowania się z określonymi osobami lub zakaz opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu wyłącznie do przypadku skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego. Wymaga rozważenia, czy słuszne jest takie zawężenie możliwości stosowania przez sądy tego nowego środka karnego.
2. W rozdziale X w przepisie art. 93 określa się przypadki i warunki zastosowania środka zabezpieczającego związanego z umieszczeniem sprawcy czynu zabronionego w zakładzie zamkniętym. Przepis ten nie uwzględnia treści nowo przyjętego art. 95a.

Propozycja poprawki:

- w art. 1 po pkt 11 dodaje się pkt 11a w brzmieniu:

"11a) art. 93 otrzymuje brzmienie:

"Art. 93. Sąd może orzec przewidziany w tym rozdziale środek zabezpieczający związany z umieszczeniem w zakładzie zamkniętym tylko wtedy, gdy jest to niezbędne, aby zapobiec ponownemu popełnieniu przez sprawcę czynu zabronionego związanego z jego chorobą psychiczną, upośledzeniem umysłowym, **zakłóceniem jego czynności psychicznych o podłożu seksualnym (zaburzeniami preferencji seksualnych)** lub uzależnieniem od alkoholu lub innego środka odurzającego; przed orzeczeniem tego środka sąd wysłuchuje lekarzy psychiatrów oraz psychologa.

3. Ustawa wprowadza nowe wyrażenie "zaburzenia preferencji seksualnych", natomiast w nowym art. 95a mówi się o "zakłóceniu czynności psychicznych o podłożu seksualnym, innym niż choroba psychiczna". Należy rozważyć ich zakresy pojęciowe. Tym bardziej, że Kodeks karny wykonawczy nie posługuje się konsekwentnie tymi wyrażeniami, co może powodować trudności interpretacyjne.
4. W art. 3 w pkt 5 lit. a i b mówi się o upoważnieniu sądu do wyłączenia możliwości warunkowego przedterminowego zwolnienia, podczas gdy odpowiedni przepis art. 77 § 2

Kodeksu karnego nie został przez Sejm zaaprobowany i sądy nie mają obecnie uprawnień do wydawania orzeczeń wyłączających możliwość zastosowania warunkowego przedterminowego zwolnienia.

Oprac. Beata Mandyliś